

Hišni red

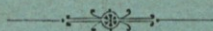
za

c. kr. moško kaznilnico

v Mariboru

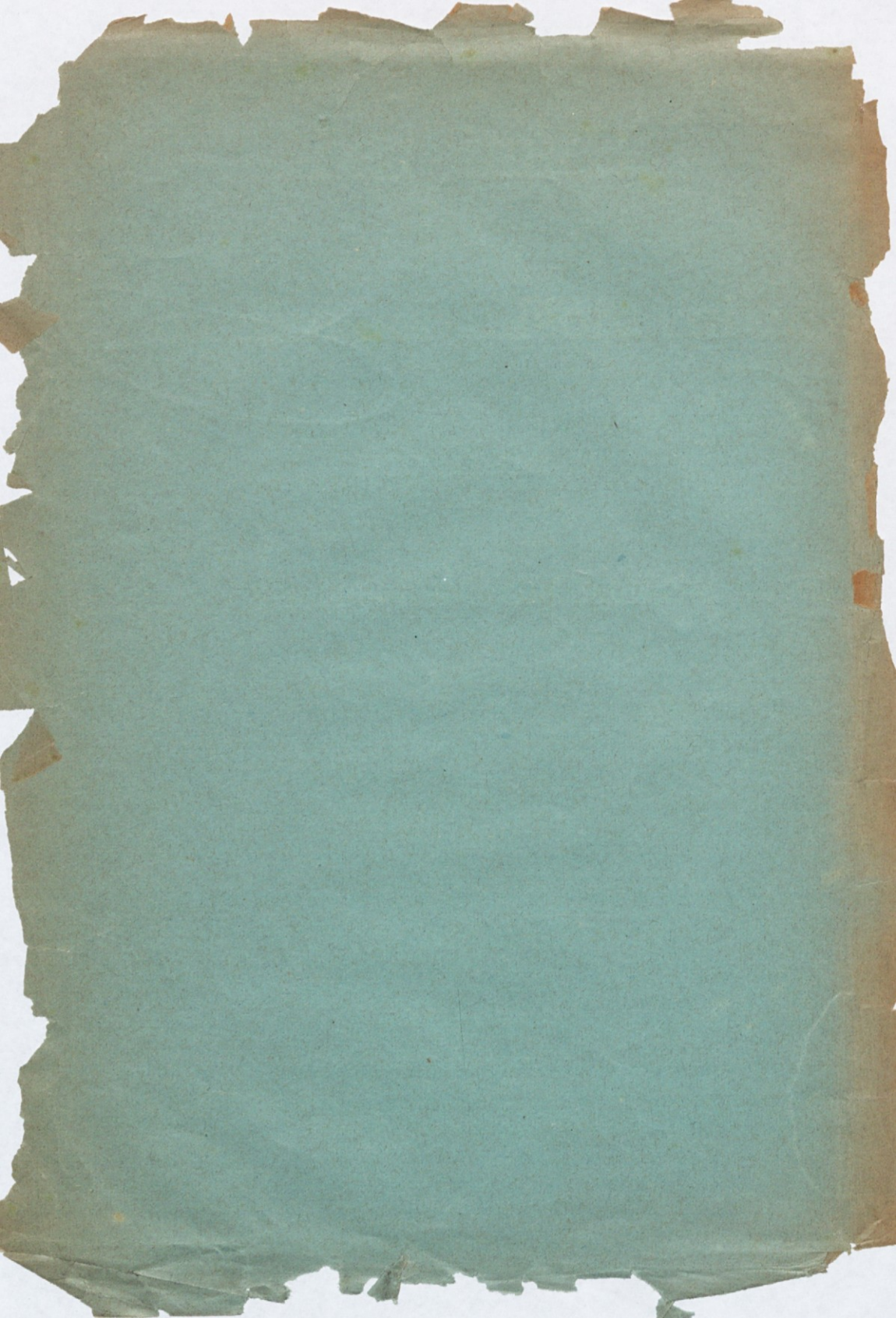
izvzemši mladostni oddelek.

Gradec 1889.

V zalogi c. kr. državnega nadpravdnštva.

Tiskala Kleinmayr & Bamberg v Ljubljani.

Hišni red

za

c. kr. moško kaznilnico v Mariboru

izvzemši mladostni oddelek.

§ 1.

Kazen ječe prve in druge stopinje zvršuje se v moški kaznilnici Mariborski deloma v samotnem, deloma v skupnem zaporu, oziroma v mladostnem oddelku.

Razvrstitev
kazenske
izvršbe.

Po veljajočih postavah in propisih in zaslišavši uradniški zbor (konferencijo), določuje nadvodja, je-li uporabiti v posameznem slučaju samotni ali skupni zapor.

Nadvodja in druga v to poklicana oblastva razsodijo tudi, kateri kaznjenci naj ves čas njim prisojene kazni in kateri naj le nek del te kazni prebijejo v samotnem zaporu.

Samotni zapor pa nikakor ne sme preseči dobe (trpež) treh let.

V prvem paragrafu hišnega reda, izdanega za mladostni oddelek, je razloženo, kateri kaznjenci naj kazen pretrpé v tem oddelku.

§ 2.

V samotnem zaporu je vsak kaznjeneec v posebni izbici po noči in po dnevi, razven božje službe, šolskega nauka in sprehajanja v prostem zraku neprestano od vseh drugih kaznjencev odločen.

Samotni zapor.

§ 3.

Skupni zapor. Oni kaznjenci, ki niso bili samotnemu zaporu ali pa skupnemu zaporu v mladostnem oddelku kar nič ali pa vsaj le za neki del njim prisojene kazenske dobe podvrženi, morajo vso še ne prestano kazensko dobo pretrpeti v skupnem zaporu zunaj mladostnega oddelka.

§ 4.

Vrste kazenskega zapora:
a) sploh;

Kazen se izvršuje v treh razredih. Vsak kaznjeneц naj v prvem razredu prvo, v drugem razredu drugo tretjino in v tretjem razredu ostanek njemu prisojene kazenske dobe pretrpi. Vendar praviloma zapor v prvem in drugem razredu za vsak razred ne sme preseči treh let.

§ 5.

b) v posebnih primerljajih pri osebah, ki so vnovič v kazen zapadli.

Izjema od tega pravila je: prvič pri tistih kaznjencih, kateri so vže enkrat kako kazen zaradi hudodelstva iz dobičkarije v kaki avstrijski jetnišnici prestali in se izročé kaznilnici v teku desetih let, potem zaradi enacega hudodelstva; drugič pri tistih, ki so ali v dobi, ko pretrpé zastran kacega hudodelstva kazen v avstrijski jetnišnici ali pa v teku šestih mesecev po izstopu iz kake kazni zopet kako hudodelstvo storili in ki morajo v kaznilnici prestati kazen, naloženo za to hudodelstvo.

Taki kaznjenci naj prebijejo prve dve četrtini njim prisojene kazenske dobe v prvem, tretjo četrtino v drugem in ostanek v tretjem razredu. Vendar tudi v tem slučaju zapor v prvem razredu petih in v drugem razredu treh let ne sme preseči.

§ 6.

Uvrstitev v višji in prestavljanje v nižji razred.

V višji razred sme tudi po preteku v §§ 4 in 5 določenega časa le tisti kaznjeneц prestopiti, ki v zadnjih šestih mesecih ni bil kaznovan. Ako se je pa kaznjeneц od začetka

svoje kazni popolnoma brez graje vedel (obnašal) in se s pridnostjo pri delu in marljivostjo pri učenji odlikoval, ga sme predstojnik kaznilnice vže po pretečeni prvi četrtini kazni prestaviti v drugi in po pretečeni drugi četrtini v tretji razred, pa le če kaznjenec ne spada mej osebe omenjene v § 5., ki so hudodelstvo ponovili.

Ako pa spada kaznjenec po § 5. med osebe, ki so hudodelstvo ponovili, naj se šele po pretečeni prvi tretjini kazenske dobe v drugi in po pretečenih dveh tretjinah kazenske dobe prestavi v tretji razred.

Vsacega kaznjenca je iz višjega razreda prestaviti v nižji razred, ako je zakrivil enkrat večji disciplinarni pregrešek ali pa trikrat manje pregreške hišnega reda.

Surovi ugovori, trma ali upornost proti uradnikom ali nadzornikom, odpóved dela, hudobno poškodovanje ali uničevanje snovi (priprave, robe) za delo, obleke in drugih reči, poskus pobegniti i. t. d., se vsekakor kaznujejo tako, da se kaznjenec v nižji razred prestavi.

Kaznjenci tretjega razreda, ki so bili vsled obsodbe v nižji razred prestavljeni, zgubijo s tem tudi pravico prestopiti zopet kedaj v tretji razred.

Izjemo od tega pravila sme nadvodja po prejšnjem posvetovanji v uradniškem zboru le dovoliti, ako se je kaznjenec dlje časa posebno dobro vedel (obnašal).

Ako kaznjenec prvega razreda zakrivi pregrešek, vsled katerega bi bil kaznjenec drugega ali tretjega razreda prestavljen v nižji razred, podaljša se njegov zapor v prvem razredu za šest mesecev čez dobo, določeno v §§ 4. in 5.

Vodja kaznilnice sme po pretečenih treh mesecih kaznjencu, ki se je popolnoma brez graje in izvrstno vedel (obnašal), prizanesti podaljšanje zapora v prvem razredu ali prestavljenje v nižji razred, katero je bilo naloženo kaznjencu za kazen.

Ravnanje s kaznjenci.

§ 7.

Obleka, hrana
in sprehajanje
v prostem
zraku.

Kaznjenci nosijo obleko, ki je propisana za zavód, in sicer: kaznjenci prvega razreda z belim, kaznjenci družega razreda z rumenim (žoltim) in kaznjenci tretjega razreda s temnim zavratnikom.

Vsi dobivajo hrano, ki je v jedilnem redu določena za kaznilnico in tudi tam navadno ležišče.

Pijača je kaznjencem voda, ki jo dobiva svežo (frišno) vsak kaznjeneec vsaj trikrat na dan.

Vsi zdravi kaznjenci, razen tistih, ki imajo opraviti dela na dvorišči in na vrtu, ali pa zunanja dela, dela v nezaprtilih prostorih, ali ki so v zaporu, sprehajajo se pri ugodnem vremenu vsak dan po eno uro v prostem zraku, pri tej priliki se smejo tudi zjediniti k prosti telovadbi.

Kaznjencem tretjega razreda je dovoljeno, da se ob nedeljah in praznikih pri ugodnem vremenu eno uro predpoldnem in eno uro popoldne sprehajajo.

Izraelitskim (židovskim) kaznjencem se daje ob sobotah in praznikih njihove vere ravno tista hrana, kakor vsem drugim kaznjencem. Posebni propisi določujejo, v koliko da se sme izjemo delati od tega pravila v času židovskih velikonočnih (passah) praznikov.

§ 8.

Kdaj se
kaznjenci stri-
žejo in brijejo.

Vsak kaznjeneec se enkrat na teden obrije in vsaka dva meseca ostriže. To se tudi zgodi, ako je potreba, takoj, ko se kaznjeneec odda v kaznilnico. Kaznjencem, ki so se vedli (obnašali) brez graje, zamore nadvodja za zadnje tri mesece njih kazenske dobe dovoliti, da si pustijo brado rasti in da nosijo daljše lase.

§ 9.

Kaznjenci se časih kopajo. Praviloma naj se vsak kaznjenec, ako zdravnik drugače ne ukaže, in ako je zadosti vode, koplje vrstoma en mesec telo in drugi mesec noge.

Kdaj se kaznjenci kopajo.

§ 10.

Bolni kaznjenci se prestavijo v bolnišnico; to se le takrat ne zgodi, ko bi bila bolezen lahka ter ne ovirala nadaljevanja v delu.

Kako je bolnikom streči.

Bolni kaznjenci v samotnem zapóru smejo se tudi razven ravno omenjenega slučaja pustiti v izbicah, ako zdravnik izreče, da to ne bode obteževalo ali zadrževalo ozdravljenja.

§ 11.

Vsakemu zdravemu kaznjencu se odkaže opravilo, kateremu se mora brez ugovora podvreči.

O delu kaznjencev.

Pri odkazanji dela se je kolikor móči ozirati na poklic, na zmožnost za delo, na dosedanje opravilo kaznjenca, pa tudi na to, da se v prihodnje (v bodoče) sam preživi.

Pri delih zunaj zapora in pri delih, ki zahtevajo posebno zaupanje, uporabiti je navadno le kaznjence tretjega razreda skupnega zapora.

§ 12.

Kaznjencu, ki ne zna odkazanega dela, podeli se potrební pouk.

Izmera dela.

Pri vsaki vrsti dela bode nadvodja, v kolikor to dopušča kakovost (natora) dela v različnih stopinjah, določil tisto mero dela, ki jo mora kaznjenec v enem dnevu zvršiti (izgotoviti).

Najnižjo stopinjo te izmere dela (dnevno delo) določiti je tako, da jo more delavec srednje zmožnosti za delo v propisanem delovnem času opraviti le, ako svoje móči napenja.

Višje stopinje so določene za kaznjence, katerih zmožnost za delo presega srednjo zmožnost.

Pri presojevanji opravila, ki ga je zvršil posamezen kaznjeneec, odračuniti je od dnevnega delovnega časa tisti čas, ko je bil kaznjeneec vsled obiskovanja šole ali na drugi način odtegnen delu.

Pri delih, ki po svoji natori ne dopuščajo, da bi se delavcu nalagala določena dnevna mera dela, razvrščuje nadvodja kaznjence po njih izurjenosti in osebnih močeh v razrede; tu ima potem posamezen kaznjeneec toliko dela opraviti, kar more po skušnji storiti drugi kaznjeneec istega razreda z napeto (posebno) pridnostjo.

Začetnikom pri kakem opravilu se za neko dobo, ki jo določuje nadvodja, ne bode nalagala gotova izmera dela, pač se pa bode njih delovanje ter tudi njih pripravnost (nadarjenost) in pridnost primerno nadzorovalo.

§ 13.

O plačilu za
dela.

Kaznjeneec nima nikakeršne pravice, zahtevati plačila za svoja dela.

Da se pa povikša pridnost in ljubezen (zanimanje) do dela, upišejo se kaznjencem deleži zaslužka kot plačilo za delo; ti deleži rastejo v razmerji z opraviplom in imajo ob enem namen, da se kaznjeneec po izstopu iz kaznilnice sam lažje preživi.

Ta plačila odmerjena so za vsako dobro opravljeno polno dnevno (celodnevno) delo v prvem razredu na en, dva, tri krajcarje, v drugem razredu na dva, tri, štiri krajcarje; v tretjem razredu na tri, pet in šest krajcarjev.

Ko bi kaznjeneec v enem meseci več izdelal, kakor mu je bilo za to dobo propisano, vpiše se mu plačilo za toliko dnevnih dob, kolikor jih pride na to, kar je več izdelal.

Pri delih, ki po svoji naravi ne dopuščajo, da bi se določilo dnevno delo, naj se tudi rabijo navedeni plačilni

zneski; za izmero plačila sta merodajna razred, v katerem je kaznjeneec in kakovost njegovega delovanja. Ako je tak kaznjeneec v enem meseci več izdelal, kakor morejo drugi kaznjenci njegove plačilne vrste izdelati z napeto (posebno) pridnostjo, zna se mu po sprevidnosti nadvodje vpisati večje plačilo, ki pa tretjega dela vrsti primernege plačila ne sme presegati.

§ 14.

Kaznjeneec sme polovico plačila, ki se je zanj vpisalo, med kazensko dobo vporabiti deloma za stranske vžitke (poboljške), deloma z dovoljenjem nadvodjevim v podporo sorodnikom (žlahnikom) in za druge dopuščene namene, n. pr. da si oskrbi knjige in druge učne pripomočke, papir za pisma, mjilo (žajfo) i. t. d. Kako je porabiti plačilo.

Druga polovica in na prošnjo kaznjencevo tudi prva polovica, kolikor je ni bilo porabljene, naloži se vsak mesec koristno in skupno v bližnjo hranilnico; narasle obresti pa ne pripadajo kaznjencu samemu, ampak zalogi za podporo kaznjencev (§ 17).

Neporabljeni imetek se izroči pri izstopu iz kaznilnice ali kaznjencu samemu ali pa varnostnemu oblastvu, h kateremu se prestavi kaznjeneec; ako pa kaznjeneec prej umrje, se odda imetek in njegova druga ostalina (zapuščina) pristojnemu sodišču, da ga to izroči upravičenim dedičem; pogrebni troški se pa odračunijo.

Ves imetek (zaslužek) kaznjencev je pa tudi porok za povračilo škode, ki jo napravi kaznjeneec iz hudobije ali malomarnosti na tuji lastnini. V ta namen ali ko bi kaznjeneec v času zopora pobegnul in tudi potom disciplinarne kazni se sme ta zaslužek popolnoma ali deloma odvzeti.

Imetek (zaslužek) in njegova poraba se zaračunata v posebni ročni knjižici. Knjižica se po mesečnem sklepu računa izroči kaznjencu, da jo pregleda, glede natančnosti računa,

da takoj naznani svoje ugovore in da potem knjižico zopet vrne (nazaj dà).

Na ugovore, ki bi jih naznanil pozneje, praviloma ni treba ozirati se. Pri izstopu kaznjenca se knjižica dopolni in se mu predloži, da jo s svojim podpisom odobri.

§ 15.

O stranskih
vžitkih.

Stranski vžitki, ki si jih smejo priskrbeti kaznjenci, so sledeči: 560 gramov belega kruha, 2 žemlji, 50 gramov sirovega masla ali špeha, 100 gramov sira, 150 gramov mrzle pečenke ali gnjati (krače), 300 gramov sadja, 100 gramov soli, 150 gramov sladkorja (cukra), 1 ali 2 limoni, 50 gramov dišav, en slanik, 3 $\frac{1}{2}$ decilitra mleka, kave ali juhe (župe), 3 $\frac{1}{2}$ decilitra vina, 7 decilitrov piva ali mošta, dve trdo kuhani jajci.

Priskrbljenje opojnih pijač, kakor vina, piva, mošta, ni dopuščeno za mladostne kaznjence izpod 16 let.

Stranski vžitki se izročujejo v prvem razredu vsako nedeljo, v drugem razredu vsako nedeljo in vsak četrtek, v tretjem razredu vsako nedeljo, vsak torek in četrtek.

Stroški za stranske vžitke v enem tednu ne smejo presegati pri kaznjencih prvega razreda dvajset, drugega razreda trideset in tretjega razreda štirideset krajcarjev.

Za použivanje teh užitkov daje se kaznjencem v delavnikih pol ure prenehanja pri delu.

Jedi in pijače vzeti v druge prostore, kakor v tiste, v katerih se izročujejo, je pod kaznijo prepovedano.

Ni dopuščeno priskrbeti si stranskih vžitkov iz drugih sredstev kakor iz zaslužka za delo. Izjema je dopuščena le pri tacihi kaznjencih, kateri si vsled nezmožnosti za delo ne morejo pridobiti sredstev, da bi si s tem oskrbeli stranske vžitke.

Takim kaznjencem, ako se drugače dobro vedejo (obnašajo), sme višje državno pravdnštvo dovoliti, da za

omenjeni namen deloma porabijo prihranjeni zaslužek ali pa tudi lastna sredstva (lastno premoženje), pa vendar le tako, da ne nastane nikakeršna nevarnost za njih pre-skrbljenje po izpustu iz kaznilnice in da se jim ne daje nobene prednosti pred drugimi dela zmožnimi sokaznjenci.

§ 16.

Vsak kaznjeneц sme semtertja, in sicer, ako je v prvem razredu, vsaka dva meseca, ako je v drugem razredu, vsakih šest tednov in ako je v tretjem razredu, vsak mesec eno pismo nesumljivega zapopadka svojim sorodnikom ali prijateljem poslati in od njih prejeti. Tudi je dovoljeno, da ga v imenovanih obrokih obiskujejo v govorilnici njegovi sorodniki ali njegovi prijatelji, kateri so na dobrem glasu.

Pisma in obiskovanja.

§ 17.

Da se pospeši človekoljubni namen zavoda, obstoji pod-porna zaloga za kaznjence.

Zaloga za pod-poro kaznjencev.

Ta zaloga se sestavlja iz sledečih dohodkov:

- a) iz denarjev in iz skupila za take reči, ki jih imajo kaznjenci brez dovoljenja v posesti in ki torej zapa-dejo po določilih hišnega reda;
- b) iz denarnih zneskov, ki jih je kaznjencem po določilih hišnega reda popolnoma ali deloma odvzeti (noter potegniti);
- c) iz tega, kar izstopivši kaznjenci prostovoljno nazaj pustijo, iz zasebnih daril, volil i. t. d., ki se storé brez posebnega sporočila sploh za podporo izpuščenih kaznjencev;
- d) iz obresti prihranjenih zaslužkov, ki so se skupno in koristno naložili;
- e) iz doneskov, ki jih slučajno odrajtajo sodni dvori prve stopinje iz glôb (denarnih kazni), izrečenih na

podlagi § 7. reda kaz. pravil in § 23. postave z dne 23. maja 1873, št. 121 drž. zak., o sestavljeni imenikov za porotnike;

- f) iz obresti rezervinega zaklada, ki ga je koristno naložiti; ta zaklad se nabira iz prebitka, kar ga slučajno preostane pri oddajanju stranskih vžitkov;
- g) iz premoženja, ki se ima po slučajnih določilih pravosodnega ministerstva tej zalogi prikloniti.

To zalogo je koristno naložiti; obresti je uporabiti za sledeče namene:

1.) da se podpirajo pri izstopu zaupljivi kaznjenci, kateri so pomoči silno potrebni ter dajó upanje, da si bodo prizadevali poštenim potom se preživiti;

2.) da se podpirajo poboljšani ubogi kaznjenci prvi čas po izstopu iz kaznilnice. Kako je to zalogo v zmislu predstojećih pravil uporabiti, določuje nadvodja, zaslišavši uradniški zbor (konferencijo); kaznilnica pa hrani in zaračuna to zalogo v zmislu ukaza visocega pravosodnega ministerstva z dne 23. februarja 1886, št. 1897.

Pravila o vèdenji (obnašanji) kaznjencev.

§ 18.

Vedenje:
a) nasproti
službeno na-
meščenim (po-
stavljenim);

Kaznjenci so dolžni v kaznilnici skazovati službeno nameščenim brezpogojno pokorščino in spoštovanje ter vse ukaze teh predstavljenih izvršiti brez kake besede ali znamenja ugovora. Imajo pa pravico, potem ko so ukaz izvršili, svoje nasprotne opombe uljudno povedati ali se o tem pri nadvodji pritožiti.

Ako kaznjenci kacega predstojnika srečajo, se mu imajo odkriti, če jim delo tega ne brani, in zreti nánj, ko mimo gre.

Pri srečanju predpostavljenih do nadzornika naj se sicer to skazovanje časti zavoljo večkratnega snidenja opusti,

vender pa imajo vsakega oglednika nagovoriti s pristavkom «gospod».

Če stopi kak uradnik závóda po dnevi v izbico, spalnico ali obednico, ga imajo kaznjenci s tem pozdraviti, da vstanejo.

V delavnicah se pa delo toliko časa nadaljuje, dokler se kaj drugega ne ukaže.

§ 19.

Proti vojaškim stražam se imajo kaznjenci mirno in ^{b/ nasproti vo-} pokorno zadržati. Prepovedano jim je, stražnika nagovoriti, ^{jaškim stražam;} ako posebna nevarnost ne preti.

§ 20.

Kaznjenci so nadalje dolžni, povelja podjetnikov dela ^{c/ nasproti} in njihovih delovodjev, v kolikor gre za opravljanje dela, ^{podjetnikom} natanko izpolnovati in se proti tem osebam spoštljivo vèsti. ^{dela, delo-} ^{vodjem in do-} ^{mačim osebam;}

Kaznjenci skupnega zapora imajo tudi zapovedi onega kaznjenca izpolnovati, ki ima kot hišni oče skrbeti za red v spalnici.

§ 21.

Kaznjenci samotnega zapora se morajo zdržati vsakega ^{d/ nasproti so-} občevanja z drugimi kaznjenci; posebno je prepovedano, ^{kaznjencem;} kadar se snidejo z drugimi kaznjenci, pogovarjati se (prelomiti zapoved molčanja), jim pomigovati ali kaj na skrivnem dati.

Kaznjenci skupnega zapora smejo v spalnicah in delavnicah med seboj govoriti.

Med božjo službo in šolskim naukom pa ne smejo nikakor in med delom samo to med seboj govoriti, kar delo neogibno zahteva.

S kaznjenci drugih oddelkov ustmeno ali pismeno občevati je kaznjencem prepovedano.

§ 22.

e/ nasproti
tovarišem v
spalnici in de-
lalnici;

Kadar kaznjenci s svojimi spalnimi in delalnimi tovarši občujejo, imajo se zdržavati vseh hrumečih zabav, nenravnih pogovorov, vsakega pripovedovanja o storjenih kaznivih dejanjih, vsega psovanja ali mučenja, prepira, ravsanja in pretepanja.

Ako kacega kaznjenca drugi kaznjenec razžali ali če se mu drugače krivica zgodi, ne sme si sam pomagati, ampak ima se pri svojem predpostavljeneu pritožiti.

Tudi je strogo prepovedano, da bi kak kaznjeneu od družega kaznjenca kaj kupil, zamenjal, si kaj izposodil, za darilo vzel, ali da bi mu kaj prodal, posodil, premenjal ali mu podaril.

§ 23.

f/ nasproti zu-
nanjemu svetu;

Z zunanjim svetom smejo kaznjenci le toliko občevati, kolikor jim nadvodja dopušča.

Skrivne zveze, s komur si bodi zunaj zavoda sklepati, je brezpogojno prepovedano.

Tuje, tudi uradne osebe, ki zavod obiščejo, se smejo le z dovoljenjem navzočega uradnika ali oglednika nagovoriti.

Kaznjenci samotnega zapora smejo obiskovanje zasebnikov odkloniti.

§ 24.

g/ zunaj hiše
in v hiši;

Dolžnost vsacega kaznjenca je, se vselej in povsod mirno in spodobno obnašati.

Strogo je prepovedano kričati, peti, žvižgati, hrumeti, ropotati, po oknih in po hišnem orodji se plaziti, po dnevu brez dela polegati.

Posebno se pa posilnosti, zoperstave in zarote brez milosti kaznujejo in po okolščinah z vojno silo zatirajo.

§ 25.

h/ glede na
pobege;

Kaznjenci se imajo vsakega početja za pobég in vsake podpore tacega podvzetja zdrževati, in ako zapazijo priprave in dogovore, ki se pobéga tičejo, jih morajo precej naznaniti svojim predpostavljenim.

§ 26.

Nobeden kaznjenc ne sme razen obleke, katero v zavodu dobi, in razen tistih reči, ktere imeti mu je nadvodja izrecno dovolil, še kaj drugega imeti. i/ glede posestva reči;

Posebno je najostreje prepovedano imeti denarja, nožev, vrvi, železnega orodja, vžigalic (žveplenk), kostek, kvart in tacih reči.

Ravno tako je prepovedano kako reč iz delavnice, šole i. t. d. brez dovoljenja seboj v spalnico ali nasprotno jemati, skrivaje od zunaj v zavod prinašati ali iz zavoda po skrivnem odnašati.

Najdene reči naj se precej kacemu predstavljenemu oddajo, ponujena darila se ne smejo sprejeti in darovatelj naj se pošlje k nadvodji.

Kolikokrat kak predstojnik kako osebo preiskuje, da bi se o izpolnovanji teh pravil prepričal, se ima vsakokrat kaznjenc takej preiskavi brez ugovora podvreči.

Ako se pri kakem kaznjencu reči najdejo, ktere je brez privoljenja pri sebi imel, zapadejo te reči, če nimajo druge osebe nobene pravice do njih. Denar, ki se je za zapadle reči iztržil, kakor tudi ves enako prejet denar, se odrajta podporni zalogi za kaznjence (§ 17).

§ 27.

Kaznjenci imajo skrbeti v vseh prostorih v zavodu za največjo snažnost; svojo obleko, črevlje, postelje, orodje, knjige, snovi za delo i. t. d. imajo v dobrem in snažnem stanu ohraniti, ter se skrbno ogibati vsacega poškodovanja poslopij. k/ glede vzdrževanja reči, poslopij i. t. d.;

Vsak kaznjenc je odgovoren za zgubo in poškodovanje njemu izročениh stvari.

§ 28.

Ravno tako so dolžni kaznjenci svoj život vedno v snažnem stanu ohraniti. l/ glede snažnosti na životu;

Vsako jutro si morajo obraz in roke čedno umiti in lase gladko počesati.

Oni, ki se z umazujočim delom pečajo, morajo si večkrat črez dan obraz in roke umiti ter osnažiti svojo obleko in črevlje.

§ 29.

m/ med delom
in v prostih
urah;

Med časom za delo določenim morajo kaznjenci neprenehoma marljivo in pridno delati.

Dokler se ne dà znamenje, da je delo pri koncu, ne smejo delo ustaviti, akoravno so svoje dnevno delo dokončali.

Tudi ne smejo brez dovoljenja oditi od mesta za delo ali od delalnice.

Kdor leno ali nemarno dela, ne dobi plačila in se kaznuje. Tak kaznjeneec more tudi zamujeno delo, v kolikor ga v določenem obroku ne popravi (nadomesti), po izreku nadvodjevem iz svojega zaslužka povrniti.

V prostih urah naj se kaznjenci pečajo z branjem ali s poslušanjem tega, kar jim kak sokaznjeneec bere ali pa z drugimi koristnimi rečmi.

§ 30.

n/ pri božji
službi;

Vsak kaznjeneec se mora božje službe in duhovnih vaj (opravil) svoje vere s pobožnostjo vdeleževati.

Kdaj, kolikrat in v katerih vrstah se katoliški kaznjenci vdeležé božje službe, določuje dnevni red.

Duhovne vaje za kaznjence evangeljske in židovske vere opravljajo se časih po duhovniku teh ver, kakor bode to dogovorjeno med duhovnikom in nadvodjem in kakor je to določeno v dotičnih posebnih propisih.

§ 31.

o/ pri šolskem
pouku;

Vsak kaznjeneec, ki v predmetih ljudske šole ni čisto nič ali le slabo poučen in še ni 35. leto prestopil, je zavezan obiskovati šolo v zavodu.

Vender so tudi starejši kaznjenci te vrste primorani, šolo obiskovati, ako se spozna, da so za učenje sposobni. Pazljivost in pridnost ste dolžnosti vsacega učenca.

§ 32.

Kadarkoli kaznjeneц zapusti svojo izbico ali drugi prostor jetnišnice, mora popolnoma in v redu biti oblečen. ^{p/ pri hojah v hiši, po sprehajališči i. t. d.;}

Kadarkoli se kaznjenci podajo v cerkev, v šolo, v delalnice, v sprehajališče ali pa se vračajo iz teh prostorov, morajo naglo hoditi in kakor hitro kak predstojnik zaukaže: «Stojte (halt)!», se ustaviti.

Kaznjenci samotnega zapora gredó eden za drugim vsak za šest korakov od družega oddaljeni; kaznjenci skupnega zapora gredó v predpisanem redu po dva in dva skupaj (paroma), vsaka dvojica (par) mora biti od bližnje dvojice tri korake oddaljena.

Le kaznjenca ene in iste dvojice smeta se pogovarjati mej sprehajanjem; kadar hodijo po hiši, kadar se peljejo od zunanjega dela ali k delu, morajo molčati.

Po hodnikih (mostovžih) in sprehajališčih svojevoljno hoditi, je ostro prepovedano.

§ 33.

Kadar imajo kaznjenci česa prositi ali se pritožiti, se morajo pri svojem nadzorniku oglasiti in ga prositi, da jih pelje pred nadvodjo. ^{q/ pri prošnjah in pritožbah.}

Ako menijo, da se jim je po kakem ukazu nadvodje krivica zgodila, naj ga prosijo, da jih pelje pred hišno komisijo, ki se vrši vsak mesec, ali če gre za izvršbo kazni v samotnem zaporu, pred komisijo za izvršitev kazni.

Kaznjenci samotnega zapora imajo tudi priliko, zmerno razlagati svoje prošnje in pritožbe takrat, kadar nadvodja in drugi uradniki obiskujejo izbico.

Neutemeljene in iz sovražnega namena izrečene pritožbe, kakor tudi vedoma krive ovadbe proti službeno nameščenim (postavljenim) osebam, vojaškim stražam ali drugim osebam, se po okolnostih kaznujejo.

§ 34.

r/ pri obolenji; Ako se kaznjeneц čuti bolnega, mora to takoj (précej) nadzorniku naznaniti.

Kdor bolezen zatajuje, ki jo ima, ali kdor se dela bolnega, zapade kazni.

§ 35.

s/ glede uporabe priprave za znamenja (signalne priprave). Ako potrebuje kaznjeneц v samotnem zaporu ob času, ko se nima nadejati, da ga bode kak nadzornik obiskal, hitre pomoči v zdravstvenem ali drugem oziru, naj da znamenje s signalno pripravo, ki je v izbici.

Kdor to pripravo brez potrebe rabi, se kaznuje.

Dnevni red.

A. Ob delavnikih.

§ 36.

Kdaj je vstati. Ob delavnikih morajo kaznjenci v toplem letnem času (od 1. aprila do 30. septembra) ob petih, v mrzlem letnem času (od 1. oktobra do 31. marca) ob pol šestih vstati.

Ako je za redno gospodarstvo in za druga hišna opravila treba, da kaznjenci, katerim so ta opravila naložena, prej ustajajo in da se jim čas za delo odkaže drugače, določi nadvodja dotične izjeme.

Kadar so kaznjenci vstali, si morajo umivati obraz in roke, počesati lasé, spirati usta, osnažiti obleko in čevlje, spraviti posteljo v red in jutrnó molitev, ki jo jim v skupnem zaporu hišni oče naprej moli, pobožno opraviti.

Potem dobivajo kaznjenci kos (založ, porcijon) kruha, jutrnjo juho (župo) in sveže (frišne) vode.

§ 37.

Delo se začne v toplem letnem času ob šestih, v mrzlem letnem času ob sedmih. Dopoldansko delo.

Do te ure imajo kaznjenci samotnega zapora svojo izbico in kar je orodja v nji, osnažiti.

V kolikor ni drugače določeno je celi dopoldan delu namenjen.

§ 38.

Ob šestih v toplem in ob sedmih v mrzlem letnem času se opravlja katoliška božja služba, katere se mora vdeležiti vsak katoliški kaznjenelec dvakrat na teden v določenih dneh. Božja služba in šolski pouk.

Ravno tako se morajo vsi katoliški kaznjenci vdeležiti slovesne božje službe, ki se opravi na dan goda in rojstva cesarja in cesarice.

Za nekatoliške kaznjence se opravljajo božje službe in druge pobožne vaje v obrokih, ki so v posebnih propisih določeni, tako, kakor se dogovorita nadvodja in dotični duhovnik. Židovski kaznjenci smejo ob sobotah in židovskih praznikih (§ 43) opravljati pod nadzorstvom pobožne vaje, pa le v nemškem jeziku, v zato določenem prostoru.

Šolski pouk se bode delil od osmih do dvanajstih dopoldan in, ako treba, od dveh do štirih popoldan, kakor je to razloženo v šolskem redu.

§ 39.

Ako vreme dopušča, se peljajo kaznjenci vsak dan za eno uro dopoldne ali popoldne po redu, ki ga določi nadvodja, k sprehajanju v prostem zraku. Sprehajanje v prostem zraku. Ob vročih poletnih dnevih se pa to ne sme goditi od enajstih dopoldne do dveh popoldne.

§ 40.

Kosilo. Ob dvanajstih se deli kosilo (obed) in frišna voda. Malo prej se peljajo kaznjenci skupnega zavora v spalnice.

Pred kosilom mora vsak kaznjeneo molitev opraviti, ki jo v skupnem zavoru hišni oče naprej moli.

Po kosilu do ene ure je čas počitka, v katerem pa je pod kaznijo prepovedano ležati na ležiščih.

§ 41.

Popoldansko delo, izročitev stranskih vžitkov.

Ob eni uri popoldne se delo zopet prične. Pred koncem dela smejo le tisti kaznjenci, na katere pride vrsta za pouk ali sprehajanje v prostem, v delu prenehati za toliko časa, kar ga je treba za omenjena opravila.

Za vživanje stranskih vžitkov se sme k večjem na pol ure prenehati v delu.

Stranski vžitki se izročujejo ob štirih; pri tej priliki dobivajo kaznjenci tudi frišne vode.

§ 42.

Kedaj in kako je delo končati in spat iti.

Ob pol sedmih zvečer ob sabotah in za eno uro pozneje ob družih delavnikih, se končuje delo. Kaznjenci spravijo potem svoje orodje in snovi za delo v red in jih izročé nadzorniku, ako on to zahteva.

Kaznjenci skupnega zavora se spravljajo potem v spalnice, popred se pa morajo dati preiskati na osebi; to se godi sploh vsakokrat, kadar se iz delalnice prepeljavajo v spalnice.

Po večerni molitvi, ki jo v skupnem zavoru hišni oče naprej moli, mora kaznjeneo sleči svojo gorenjo obleko in sezuti obutalo, jih v redu shraniti in se potem podati k počitku.

Ob osmih zvečer v mrzlem in pol devetih v toplem letnem času mora biti vsak kaznjeneo v postelji, katere brez potrebe ne sme zapustiti do ure, ki je določena za vstajanje.

Potem, ko je prišla ura, določena za to, da se kaznjenci vležejo k počitku, mora biti povsod mirno in tiho.

Ob enem se luči v spalnicah ugasnejo in luči za noč prižgó.

Z zvoncem se naznanja čas, kdaj je treba vstati, spat iti, dopoldne in popoldne delo pričeti in končati.

B. Ob nedeljah in praznikih.

§ 43.

Ob nedeljah in praznikih ustajajo kaznjenci ob šestih zjutraj. Dnevni red.

Vsako nedeljo se premeni perilo za život, prvo nedeljo v meseci tudi perilo za posteljo.

Ob pol osmih je jutrnó božje opravilo za katoliške kaznjence.

Ob dveh popoldne je krščanski nauk z blagoslovom.

Ob desetih dopoldne se deli pouk v obče koristnih znanostih, katerega se udeležé kaznjenci po naredbi nadvodjevi v vrstečih se oddelkih; pri tem se je ozirati na jezikovne razlike.

Razdajanje kruha, obedov in stranskih vžitkov, sprehanje v prostem zraku se vrši v tistem redu kakor ob delavnikih; ravno to velja tudi gledé spanja.

Ob nedeljah in praznikih so vsi krščanski kaznjenci, evangelijski tudi ob velikih petkih, dela prosti.

Izjeme so dopustne, v kolikor gre za opravljanje potrebnih hišnih opravil ali v kolikor je vsled posebno nujnih okolnosti po mnenji nadvodjevem neobhodno treba, da se delavniška in sosebno kmetijska dela začasno nadaljujejo ob nedeljah ali praznikih.

Ob dneh, ko so dela prosti, se kaznjenci pečajo s tem, da ali sami berejo, ali poslušajo, kar jim čita sokaznjeneec, da svoje šolske naloge izdelujejo, da rišejo, pišejo pisma,

popravljajo lastno obleko in lastne reči, in obleko in reči, ki so jim pripuščene za rabo, da opravljajo taka prostovoljna dela, za katera imajo posebno privoljenje nadvodjevo.

Za pisanje pisem se kaznjenci, ki za to prosijo, peljajo v šolske izbe.

Kaznjenci židovske vere se brez lastnega privoljenja ne smejo siliti k delu ob sabotah in ob sledečih praznikih: purim (prvi dan), passah (prva in zadnja dva dneva), tedenski praznik (dva dneva), novo leto (dva dneva), spravni praznik (en dan), praznik šotorjev (prva dva in zadnja dva dneva). Ob nedeljah in krščanskih praznikih se pa smejo pečati z opravili, ki ne vzročujejo hrupa.

Kazni in varstvena sredstva.

§ 44.

Kaznjeneec, ki se zakrivi v kaznilnici kakega hudodelstva, se kaznuje po občnej kazenskej postavi. Zaradi drugih kaznjivih dejanj in zaradi prestopkov hišnega reda, se kaznujejo neposredni storilec in vse osebe, ki so k dejanji nagovarjale ali pripomogle, ki so protiredno dejanje družega skrivale in podjetja, pobegniti, niso oবাদile, v zmislu minist. ukaza z dne 4. julija 1860, št. 173 drž. zak., z disciplinarnimi kaznimi.

Te kazni so:

- 1.) pokaranje (posvarjenje) brez prič ali pa v pričo drugih kaznjencev;
- 2.) kaznjencu se odkaže neprijetno ali težje delo;
- 3.) kaznjencu se odtegne začasno pravica, da si pre-skrbi stranske vžitke in druge poboljške;
- 4.) kaznjencu se odtegne v prid podporne zaloge za kaznjence njegov imetek na zaslužku popolnoma ali deloma, vendar le do zneska, ki se mu je vpisal zadnja dva meseca;
- 5.) odtegne se mu jutrna juha;

- 6.) post pri kruhu in vodi;
- 7.) trdo ležišče;
- 8.) samotni zapor v pokorilnici;
- 9.) temni zapor;
- 10.) prestavljanje v nižji razred;
- 11.) vklepanje, ki zna trpeti do treh mesecev.

Kaznjencu, kateremu je naložena kazen, navedena pod št. 8 in 9, odtegnejo se tudi stranski vžitki; on zgubi pravico, pisma odpošiljati in prejemati, obiskovanja prejemati; on je izključen od skupnega sprehajanja in se mu sme dovoliti sprehajanje v prostem zraku le po pol ure na vsak drugi dan.

Predrzni, uporni in nevarni kaznjenci smejo se zaradi varnosti tudi uklepati za daljšo dobo, kakor je določena v št. 11; take kaznjence je tudi priklepati na tla ali na zid, obleči v prisilni jopič; kaznjenci skupnega zapora se pa prestavijo v samotni zapor.

Nadvodja določuje disciplinarne kazni.

Pritožba proti tej določitvi nima odložilne moči.

Razglašenje hišnega reda.

§ 45.

Ta hišni red se vsakemu kaznjencu pri vstopu v kaznilnico naznani in se pribije na steno v vsaki spalnici in delalnici, da se nobeden kaznjenelec ne more izgovarjati, da mu ni bil znan.

V Beču dne 26. decembra 1888.

C. kr. pravosodni minister

Schönborn l. r.

